

Europese Hof: PAS is onvoldoende!

Inleiding

Eind 2016 zijn bij de Raad van State (RvS) de eerste zes beroepen van WBdP behandeld tegen vergunningen aan veehouderijen die met het Programma Aanpak Stikstof (PAS) waren verleend. In mei 2017 heeft de RvS m.b.t. die beroepen een tussenuitspraak gedaan. De RvS was er niet zeker van of het PAS aan alle vereisten van de Europese Habitatrichtlijn voldoet. Daarom heeft de RvS hierover 'prejudiciële' vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie.

De RvS was daarnaast van mening dat diverse zaken in het PAS onvoldoende zijn onderbouwd. (We hadden met onze beroepen al meteen veel gewonnen.)

In onze vorige nieuwsbrief over het PAS berichtten we over het advies van de Advocaat Generaal (AG) van het Europese Hof m.b.t. de hierboven genoemde vragen. Dat advies was vernietigend voor het PAS.

Het bleef echter nog een beetje spannend of dat advies ook door het Hof zou worden overgenomen.

Arrest Europese Hof d.d. 7-11-'18

Op 7 november gaf het Hof antwoord op de vragen van de Raad van state.

De belangrijkste conclusies van het Hof zijn de volgende:

- Het effect van maatregelen die worden getroffen in het kader van een programma, of het effect van autonome maatregelen (los staand van het programma) mag alleen betrokken worden bij de beoordeling, indien het effect van die maatregelen al vast staat. Daar wordt in het PAS absoluut niet aan voldaan. In het PAS wordt juist vooruitgelopen op allerlei maatregelen en autonome ontwikkelingen, die nog niet uitgevoerd zijn en/of waarvan het effect nog helemaal niet vast staat!

- Maatregelen die so wie so al verplicht zijn voor de instandhouding van de habitats, of maatregelen om te voorkomen dat de habitats verslechteren, mogen niet worden betrokken in de beoordeling van de vergunningverlening voor projecten (bijv. uitbreiding van veehouderijen). Met het PAS gebeurt dit juist wel! Er wordt gesteld dat de uitbreidingen geoorloofd zijn, omdat er PAS-'herstelmaatregelen' worden getroffen: verbetering van de hydrologie en extra beheer. Die maatregelen zijn so wie so al vereist i.h.k.v. de Habitatrichtlijn, om te voorkomen dat de habitat verslechtert en voor de Peel ook om de habitat te verbeteren.

- Ook de Vereniging Leefmilieu en MOBilisation for the Environment hebben hun zaak gewonnen. Het Hof schrijft dat beweiden en bemesten wisselend van hoeveelheid, techniek en van perceel kunnen zijn en dat er daarom niet zomaar van gesteld mag worden dat het geen project is en niet vergunningplichtig. Als er iets in wordt gewijzigd, dient het getoetst te worden, ook al was het er al voordat de Habitatrichtlijn in werking trad.

Verdere conclusies van het Hof:

- In principe is een programmatische aanpak van het stikstofprobleem toegestaan. Daarbij moet echter aan zeer hoge eisen worden voldaan: elke redelijke wetenschappelijke twijfel over de

uitkomst moet worden uitgesloten.

Dat is bij het huidige PAS dus niet het geval!

- In het advies van de AG van het Hof stond o.a. dat wanneer de habitat zich niet in een gunstige staat van instandhouding bevindt, in de toekomst een dergelijke staat bereikt moet kunnen worden. Ook schreef de AG: *'Daarbij lijkt het lastig, of zelfs uitgesloten, waarden te accepteren die hoger zijn dan de zogenoemde kritische depositie.* Extra depositie kan volgens de AG alleen worden toegestaan wanneer de totale belasting, met inbegrip van de nieuwe depositie, zo gering is dat zij de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet aantast.

Dit staat niet meer op deze manier in het arrest van het Hof. Het Hof wijst er echter wel op dat een gunstige staat van instandhouding betekent dat het gebied robuust is, zodat de natuurwaarden op lange termijn behouden kunnen blijven. Ook stelt het Hof dat als de staat van instandhouding ongunstig is, dit noodzakelijkerwijs betekent dat de mogelijkheden van vergunningverlening gering zijn. Ons inziens komt dat toch ongeveer op het zelfde neer als wat de AG in haar advies stelde.

Met andere woorden: bij een toename van depositie zijn de eisen aan de vergunningverlening heel erg streng; zo streng dat het o.a. bij de Peel vrijwel uitgesloten zal zijn!

Hoe nu verder?

De RvS zal nu een definitieve uitspraak gaan doen op de zes eerste beroepen van WBdP, plus op de eerste beroepen van MOB/Leefmilieu. Daarbij zal de RvS dit Arrest van het Hof moeten betrekken.

Het lijkt ons daarom zo goed als zeker dat WBdP en de andere genoemde organisaties deze beroepen zullen winnen.

Hetzelfde geldt waarschijnlijk voor de vele andere beroepen die o.a. door WBdP daarna zijn ingediend, maar die voorlopig door de rechtbank zijn aangehouden, wachtende op de uitspraak van het Hof.

Bovenal: de overheid zal met het huidige PAS niet door kunnen gaan. Er zal eindelijk eens -sinds begin jaren tachtig pleit WBdP er al voor!- een beleid moeten komen waar wèl een echte aanpak in zit, waarin wèl rekening gehouden wordt met de zeer slechte toestand van de natuur, die t.g.v. de tientallen jaren veel te hoge stikstofuitstoot is ontstaan.

Programmatistische aanpak: oké, maar dan wel met een substantiële reductie van het probleem.

Aangezien die reductie met alleen technieken niet behaald kan worden, is de enige oplossing -we herhalen het nog maar weer eens- : minder dieren!

Steun Werkgroep Behoud de Peel

Stichting Werkgroep Behoud de Peel is voor haar inkomsten hoofdzakelijk afhankelijk van giften en donaties. De financiële situatie van de stichting is kritisch. De laatste jaren is het financiële resultaat ondanks zuinig beheer steeds negatief en wordt ingeteerd op de reserves. Extra ondersteuning is zeer welkom.

Stichting Werkgroep Behoud de Peel, Lavendelheide 27, 5754 EA Deurne 0493-319610 www.wbdp.nl info@wbdp.nl
NL25 TRIO 0338 4953 47